

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλ. *válaora* ἢ *vílaora* = πλαγιά διὰ βοσκὴν.

Γῇ χέρσος ἔχουσα συνήθως πετρώδη σύστασιν ἐξ ἀβεστολίθου καὶ χῶμα ἐρυθρωπὸν κατάλληλος διὰ βοσκὴν, καλλιεργουμένη δὲ γίνεται εὐφορος ἐνθ' ἄν. : *Αὐτεῖνον τοῦ χουράφ' εἶνι βιλαόρα* (εὐφορον) Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Ἡ φακῇ εἶνι βρασιτή, γιὰτ' ἦταν σπαρμέν' οἱ βιλαόρα* αὐτόθ. || Ἄσμ. *Ἐκειὸς ἀστράφτει 'ς τοῖς λογγίς, πετάει 'ς τοῖς βαλαόρες* ΣΓρανίτς. ἐνθ' ἄν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βαλαόρα* Ἡπ. *Βελαόρα* Ἡπ. *Βιλαόρα* Ἡπ. Στερελλ. (Εὐρυταν. Λεπεν.) *Βαλαούρα* Ἡπ.

***βαλαορήσιος** ἐπίθ. *βιλαορήσιος* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *βαλαόρα* καὶ τῆς καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἔχων ὁμοιότητα πρὸς τὴν *βαλαόραν*: *Χιλῶνα βαλαορήσιος* (εἶδος μεγάλης χελώνης μὲ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ ὀστράκου).

βαλαρίζω, ἰδ. **βωλαρίζω*.

βαλεριάνα ἡ, σύνθηθ. *βαργιέλανα* Πελοπν. (Βούρβουρ.) *βαλεριανή* Λεξ. Βλαστ. 477.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *valeriana*.

Τὰ ἐξῆς φυτὰ τῆς τάξεως τῶν ναρδωδῶν (*valerianaceae*). 1) *Νάρδος* ἡ *Διοσκορίδειος* (*valeriana Dioscoridis*), συνών. *ἀγριοζαμποῦκος*, *καλαμοκάννα*.

2) *Κέντρανθος* ὁ *ἐρυθρός* (*centranthus ruber*). Συνών. *ἀνάλατος* B2. [**]

βαλεριανᾶτος ἐπίθ. Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βαλεριάνα* καὶ τῆς καταλ. -ᾶτος.

Ὁ ἐκ τῆς νάρδου προερχόμενος : *Κινίνο βαλεριανᾶτο* (ἡ ναρδικὴ κινίνη ἡ ἄλλως λεγομένη *κινίνο βαλεριάνας*).

βαλὲς ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *valet*.

Ἐκ τῶν παιγνιοχάρτων τὸ παριστῶν νέον ἄνδρα. Συνών. *φάντης*.

βαλῆς ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *vai*.

Τοῦρκος διοικητής.

βάλια τά, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *βάλη* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *vaglia*. Ἰδ. GMeyer Neugr. Stud. 4, 15.

1) *Πράξεις γενναῖαι, κατορθώματα* Κρήτ. : Ἄσμ.

Ἀφρουγαστήτε νὰ σᾶς πῶ τοῦ γεμιστοῦ τὰ βάλη.

2) *Περιπέτειαι, παθήματα* Κρήτ. : Ἄσμ.

Ἐξέχασαν τὰ βάλη των κι οὐλα τὰ πρωτινά των.

3) *Στενοχωρία* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : *Μοῦ λείει τὰ βάλια τῆς ἡ κακομοῖρα.*

βαλίτσα ἡ, κοιν. *βαλίτσα* πολλαχ. *βαίτσα* Κέρκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *valigia*.

Μάρσιπος, δερμάτινος ἢ πάννινος, σάκκος ὁδοιπορικός.

βάλλα ἡ, Ἰων. (Κρήν.) Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Χίος *βάλλη* Ἰων. (Κρήν.) *ἀβάλλη* Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *valle*. Ἰδ. GMeyer Neugr. Stud. 4, 15.

1) *Κοιλὰς* Ρόδ. 2) *Μικρὸς κόλπος, ὁρμίσκος* Ἰων. (Κρήν.) Κεφαλλ. Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Χίος : *Παροιμ. φρ. Κάθε βάλλη μὲ τὸν ἀέρα της* (ἐκαστος ἔχει τὰς ἰδιοτροπίας του) Κρήν.

Βαλλαχᾶδες οἱ, Μακεδ. *Βαλλαᾶδες* Μακεδ. *Βαλλᾶδες* Μακεδ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *vallahas*.

Οὕτως ἐκαλοῦντο ἄλλοτε οἱ ἐλληνόφωνοι Μουσουλμάνοι τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, Ἕλληνες ἐξισλαμισθέντες, διότι συχνὰ ἔλεγον τὸν Τουρκικὸν ὄρκον *vallahas*! = μὰ τὸν Θεόν! Συνών. *Μεσημέρηδες*.

***βαλλίσκω**, μέσ. *βαλλισκοῦμαι* Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) Ἐκ τοῦ ρ. *βάλλω* καὶ τῆς καταλ. -ίσκω.

Μέσ. *βάλλομαι*, τοποθετοῦμαι.

βαλλίτσα ἡ, Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. *βάλλα* διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.

Πολὺ μικρὸς καὶ ἀβαθὴς ὁρμίσκος.

βάλλω Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Προπ. (Κύζ.) Σέριφ. Τήλ. Χίος (Βολισσ. Καρδάμ. Ὀλυμπ. Πυργ.) κ.ά. *βάλ-λω* Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. κ.ά. *βάλλου* Θράκ. (Αἰν. κ.ά.) *βάλ-λου* Λυκ. (Λιβύσσ.) Καλαβρ. (Καρδ.) κ.ά. *βάλ-λω* Ρόδ. *βάλ-λω* Ἀστυπ. *βάλλω* Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) *άλ-λω* Κάλυμν. Κάρπ. Κάσ. Ρόδ. *βάλνω* Πελοπν. (Μάν.) κ.ά. *βάλνου* Θράκ. (Αἰν.) *βάλνω* Θράκ. *βέλλον* Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κύμ. Ὁξύλιθ.) *βέλλω* Αἰγιν. *β-βελ-λῶ* Ἀπουλ. (Καλημ.) Μέσ. *βάλνομαι* Μῆλ. κ.ά. Ἀόρ. *ἐβαλα* κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.) *ἤβαλα* πολλαχ. *ἤβελα* Κάρπ. Κῶς Ρόδ. Προστ. *βάλει* κοιν. *βάλον* καὶ *βάλειν* Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Προστ. β' πληθ. πρὸς. *βάλτε* κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) *βάριτε* Ζάκ. Νάξ. (Βόθρ.) κ.ά. *βάλτατι* Μακεδ. (Βλάστ.) *βαλῆτε* Σύμ. κ.ά. Ἀόρ. παθ. *ἐβάλθα* Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) *ἐβάλθηκα* πολλαχ. *βάλθηκα* κοιν. *ἐβάρθηκα* πολλαχ. *βάρθηκα* πολλαχ. *ἐβάρθηκα* Κέρκ. Κεφαλλ. *ἐβάρθηκα* Καλαβρ. (Μπόβ.) Μετοχ. *βαλμένος* κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) *βαλμένο* Ἀπουλ. *βαλμένος* Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Παξ. Πελοπν. (Κορινθ. Μάν. Τρίκκ.) κ.ά. *βαλομένος* Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) *βαρμένος* Ζάκ. Θήρ. Κρήτ. Κύθν. Μεγίστ. Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Χαλκ.) κ.ά. *βαρμένους* Μακεδ. κ.ά. *βαρμένο* Ἀπουλ. *βαλλόμενος* Ρόδ.

Τὸ ἀρχ. *βάλλω*. Τὸ *βάλνω* ὅπως καὶ τὸ *σφάλλω*, -σφάλλω, φέρω-φέρνω κττ. περὶ ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 233. Ἡ προστ. *βάλει* ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τοῦ ἀντικ. συνήθως ἀποβάλλει τὸ *ε*, οἷον *βάλ'εο*, *βάλ'τα*. Οὕτω καὶ τὸ *βάρε-βάρε* Ἰων. (Κρήν.) Μεγίστ. κ.ά. Ἡ χρῆσις αὕτη καὶ μεσ. Πβ. *Μαχαιρ.* 1, 412 (ἐκδ. RDawkins) «*βάρε*» τὴν εἰς τὸν νοῦν σου». Ἐν τῇ μετοχ. *βαλμένος* ἐγένεν ἀνάπτυξις συνοδίτου φθόγγου, περὶ οὗ ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 1, 4 καὶ ἐν Ἀθηνᾶ 24 (1912) 61. Ἐν Πόντῳ ὡς ἀόρ. ἐνεργ. εὐχρηστεῖ τὸ *ἐσέγκα* (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) καὶ *ἐσῆγκα* (Νικόπ.)

Α) Ἐνεργ. 1) Ρίπτω κατὰ γῆς, καταβάλλω, συνήθως ἐν τῇ πάλῃ Θράκ. (Αἰν.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σισάν.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά. : *Παλέπανι κι τὸν ἔβαλι* Αἰν. Σισάν. || Ἄσμ.

Ἐβγα νὰ παλένουμε σὲ μαρμαρέν' ἀλώνι,

βάλλει τοσπάνης μιὰ φουλά κι οὐ Χάρους βάλλει πέντι

Αἰν. Καὶ μέσ. *βάλ-λουμου*, ἡττώμαι Λυκ. (Λιβύσσ.) 2) Ρίπτω, βάλλω, μόνον ἐν τῇ προστ. *βαλέτω* εἰς τὴν φρ. ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον *βαλέτω* ληφθεῖσαν ἐκ τῆς γλώσσης τοῦ εὐαγγελίου (Κ.Δ. Ἰωάνν. 8, 7 «ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν») λόγ. κοιν. β) Ρίπτων τι κτυπῶ, ἐγγίζω τινά, ἡ ἀπλῶς ἐγγίζω, συλλαμβάνω, κτυπῶ καὶ δὴ νικῶ, συνήθως ἐν παιδιαῖς πολλαχ. : *Ἐβαλά σε!* (σὲ ἐπέτυχα μὲ τὴν σφαῖραν) Κύπρ. Σ' *ἔβαλα!*



Πελοπν. (Ματίν.) 3) Βάλλω, ρίπτω δίκτυα Σέριφ. Σίφν. κ.ά.: Βάλλει ἡ τράττα ἀνοιχτὰ Σέριφ. 4) Βάλλω τι κά-
που, τοποθετῶ κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Καρδ.
Μπόβ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ.
Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (εἰς τὴν σημ. ταύτην τὸ ρ. ἐν
τῇ κοινῇ εὐχρηστεῖ κατ' ἀόριστον): Ἐβαλα νερὸ 'ς τὸ κα-
νάτι. Ἐβαλα κρασί 'ς τὸ ποτήρι. Ἐβαλα τὸ σίδερο 'ς τὴ φω-
τιά. Βάλε τὸ φαεῖ νὰ βράσῃ. Βάλ' το 'ς τὸ τραπέζι τὸ ποτήρι.
Βάλ' το 'ς τὴ φωτιά τὸ σίδερο. Τό 'χω βαλμένο τὸ φαεῖ νὰ
ζεσταθῇ - 'ς τὴ φωτιά κττ. Ἐπιπλα βαλμένα μὲ γούστο κοιν.
Βάλλω τὸ φαεῖ 'ς τὴν ἰστιὰν Καρδάμ. Βάλεν τὸ κριθάρ 'ς σὸ
σακκὶν Χαλδ. || Φρ. Τὸν ἔβαλα νὰ πέσῃ (κατέκλινε αὐτόν).
Ἐβαλε ὁ διάβολος τὴν οὐρά του (ἐπὶ ἀποτυχίας ἀνεξηγήτου
ἢ κακῆς τροπῆς ὑποθέσεώς τινος) Γὰ ποῦ τὸ 'βαλες; (ποῦ
διευθύνεσαι, ποῦ πηγαίνεις;) Βάλε μου νὰ φάω (παράθεσε φα-
γητόν). Βάλε μὲ τὸ νοῦ σου (φαντάσου). Νὰ βάλῃ ὁ Θεὸς τὸ
χέρι του! (ὁ Θεὸς βοηθός!) Τῆς ἔβαλαν κουδούνια (διελά-
λησαν τὴν ἀνηθικότητά της). Βάλθηκε 'ς τὴ δουλειά - 'ς τὸ
κρασί - 'ς τὸ πιτό - 'ς τὸ φαεῖ κττ. (ἤρχισε μὲ ὁρμὴν νὰ ἐρ-
γάζεται, νὰ πίνῃ κτλ.) Βάλθηκε σὲ τάξι (διευθετήθη, ἐτα-
κτοποιήθη). Βάλθηκε 'ς τὸ δρόμο (εὐδωθή) κοιν. Ἐγινε τὸ
βάλε βράσε (ἐπὶ μεγάλης ἀνωμαλίας, ταραχῆς καὶ συγχύσεως
πραγμάτων, ἐντεῦθεν δὲ καὶ κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ
μαλλιά διὰ τὴν φρ. ἔγιναν μαλλιά κοιν. βάρια ἐλέχθη
κοινῶς ἔγινε τὸ μάλε βράσε, δι' ὃ πβ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνῶν
26 (1914) Λεξικογρ. Ἀρχ. 93 κέξ.) Ἐβαλα μέσ' 'ς τὸ μυα-
λό του (τὸν ἔκαμα νὰ ἐννοήσῃ καλῶς). Τοῦ τό 'βαλα 'ς τ' ἀ-
φτιά (τὸν ἔκαμα νὰ ἐννοήσῃ ἢ τοῦ τὸ ἐγνωστοποίησα
κρυφίως). Ἐβαλα ἀέρα 'ς τὰ πανγιά (ἀνύψωσα τὰ ἰστία πρὸς
ἀπόπλουν καὶ μεταφ. ἀκολουθῶ τὴν γνώμην μου μὴ μετα-
πειθόμενος ὑπὸ ἄλλου). Ἐβαλε ἀρχή (ἤρχισε). Τό 'βαλε
νὰ κτλ. (ἀπεφάσισε νὰ κτλ.) Ἐβαλε μετάνοια (ἔσκυψε προσ-
κυνῶν). Βάλε τώρα τί ἔγινε! (βάλε μὲ τὸ νοῦ σου, φαντά-
σου) πολλαχ. Βάλλω κάτω (ὑποχωρῶ) Σέριφ. Βάλλω χάμαι
(συνών. τῇ προηγούμενῃ) Καρδάμ. Βάλλω κρασί (γεμίζω
ἀπὸ γλεῦκος τὰ βυτία πρὸς οἰνοποιίαν) αὐτόθ. Βάλλω
κρασί τὸ πρᾶμα (παρασκευάζω πρὸς οἰνοποιίαν τὰς στα-
φυλάς) αὐτόθ. Βάλλω τὸ πρᾶμα σταφύλια (πωλῶ τὰς στα-
φυλάς ὡς ἔχουν χωρὶς νὰ τὰς θλίψω πρὸς οἰνοποιίαν) αὐ-
τόθ. Βάλλω ἀρχή (ἀρχίζω) Τῆλ. Βάλλω ὄνεμαν (ὀνοματο-
θετῶ) Τραπ. Χαλδ. Βάλλω νόμα (συνών. τῇ προηγούμενῃ)
Μπόβ. Βάλλω τὸ στέφανον (στεφανώνω) Τραπ. Χαλδ. Βάλ-
λω τ' οὐράδι μ' ἢ τὸ δέρι μ' (ἀνακατεύομαι) αὐτόθ. Βάλλω
κὰ (καταρρίπτω ἢ θάπτω ἢ ὑποχωρῶ) Κερασ. Τραπ. Χαλδ.
Βάλλω πουδάριν (ἐπιμένω) Κερασ. Βάλλω τὰ καλά μου (λαμ-
προφωρῶ) Οἶν. Βάλλω γνῶσ' (συνετίζω καὶ συνετίζομαι)
Αἶν. Βάλλω ὁροστά (ἐπιπλήττω) αὐτόθ. Βάλλω τὰ δυνατά
μ' (προσπαθῶ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις μου) αὐτόθ. Βάλλω
ἀφτί (ὠτακουστῶ) αὐτόθ. Βάλλω λόγια (ραδιοῦργῶ) αὐτόθ.
Βάλ-λω 'ς τὸν πόδα μου (διορίζω ἐπίτροπον, ἀναπληρωτὴν
μου) Σύμ. Βάλ-λω χάμαι (ἐορτάζω ὀνομαστικὴν ἐορτὴν
καθ' ἣν τοποθετοῦν ἐπὶ τῆς τραπέζης διάφορα γλυκύσματα
καὶ ποτὰ) αὐτόθ. Βάλλω σφίξι (ἀναγκάζω, βιάζω, στενο-
χωρῶ) αὐτόθ. Βάλ-λω φωνήν (φωνάζω. Ἡ σημ. καὶ μεσν.
Πβ. SKapsomenakis Vorunters. zu einer Gramm. der
Papyri 57) Κύπρ. Βάλ-λω ἀντήλιον (βλέπω μακρόθεν ὑπε-
ροπτικῶς) αὐτόθ. Βάλ-λω τὰ δέκατα (μουντζώνω, ἐπὶ τοῦ
ὑβριστικοῦ σχήματος) αὐτόθ. Βάλλω 'ς σ' ἔναν 'ς σ' ἄλλο
(προκαλῶ ἀναστάτωσιν, ἀνωμαλίαν) Χαλδ. Βέλλει κόλο
(δὲν προχωρεῖ, ἐπὶ ὑποζυγίου) Αὐλωνάρ. Δὲν τοῦ βάλλ' οὐ
νοῦς μ' (δὲ μπορῶ νὰ τὸ θυμηθῶ) Αἶν. Ἐβαλε καβγᾶ (ἐ-
προκάλεσε ἔριδα) Κρήτ. Τὸν ἔβαλα χέρι (τὸν ὠνείδισα)

Θράκ. (Σαρεκκλ.) Ἐβαλα κόπον (προσέφερον ὑπηρεσίαν)
Κερασ. Ἐβαλα χέρι ἢ χερικὸ (ἤρχισα) Πελοπν. (Ἀρκαδ.)
Ἐβαλα δέριν (ἤρχισα ἢ συμμετέσχον) Κερασ. Ἐβαλα πο-
δάρι (ἐπιμένω) Τῆλ. Ἡ φουρτούνα ἔβαλε ἀπάνου (κατέστη
σφοδρὰ) Αἶν. Ἐβαλα ὄνουμα (ὠνομάσθη) Θράκ. (Κομοτ.)
Ἐβαλα τὴν κόττα (ἐνν. νὰ ἐπφάσῃ) Ἡπ. Ἐβάλα δὰ βού-
για 'ς τ' ἁλώνι (συνουσιάζθησαν) Κρήτ. (Μύρθ.) Τοῦ 'βαλα
τοῦ δεῖνα (τὸν ἐψήφισα) Ἀνδρ. Τὸ ἔβαλε 'ς τὸ μάτι (ἐνν. τὸ
ὄπλον πρὸς σκόπευσιν) Πελοπν. Ἀρκαδ.) Τὸν ἔβαλε κάτω
(ἐνν. τὸ ψῦχος, ὁ πυρετός, ἡ ἀρρώστια κττ., ἦτοι ἡσθέ-
νησε) Πελοπν. (Δημητσάν.) Τῶβαλαν τὰ γιοῦχα (τὸν προέ-
πεμψαν δι' ἀποδοκιμασιῶν) Πελοπν. (Λάστ.) Ἡβαλεν ἀέρα
(ἤρχισε νὰ πνέῃ ἄνεμος σφοδρὸς) Νάξ. Ἡβαλεν τὰ μαλλιά
του (ἐπεχείρησεν ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνάμεών του) Ἰων.
(Κρήν.) Ἐβαλήκαί τοῦ φωνέ (ἤρχισαν φωνάζοντες) Τσακων.
Ὅπουρ ἔβαλῆτζερε τὸ 'ἄνὰ βάλερε τζαί στεφάνι (ὅπως ἔβα-
λες τὸ λάδι νὰ βάλῃς καὶ τὸ στεφάνι! εὐχὴ πρὸς ἀνάδο-
χον) αὐτόθ. Εἶναι μέσ' 'ς τ' ἀμπέλι βαλμένος (ἐπὶ μεθύσου)
Πελοπν. (Κλουτσινοχ.) Εἶναι βαρμένος 'ς τὰ χρόνια (ἐπὶ
παρήλικος) Κύθν. || Παροιμ.

Ἀλλάξε ὁ Μανολῖος | κ' ἔβαλε τὰ ροῦχα του ἄλλῳ
(ἐπὶ τῆς στασιμότητος ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν μεταρρύθ-
μωσιν). Δὲ μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸ γάιδαρο καὶ τὰ βάξει μὲ
τὸ σαμάρι (ἐπὶ τοῦ διαπληκτιζομένου ἢ ἐπιπλήττοντος τὸν
ἀνεύθυνον, διότι δὲν δύναται νὰ ἐκδικηθῇ τὸν πραγματι-
κὸν πταίστην ἢ ἐν γένει ἐκεῖνον) ποῦ τὸν ἠνώχλησεν ἢ
ἔβλαψε) κοιν. Ποῦχει πολὺ πιπέρι βάλ-λει καὶ 'ς τὰ λάχανα
(ἐπὶ πολυτελείας) Σύμ.

Ἀ' λ' ἀλεύριν εἰς τὴν σκάφην καὶ πολλοὺς σταυροὺς μὴ κάμνης
(ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπικαλούμεθα τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν
ἐκεῖ ὅπου κυρίως εἶναι χρεία τῆς ἰδίας ἡμῶν ἐπιμελείας
καὶ φροντίδος) Ρόδ. Κεῖ ποῦ ἔβαλε ὁ γνωστικός τὸ μάτι,
ἔβαλε ὁ ζουγλὸς τὸ χέρι (πολλὰ τὰ ὅποια ὁ φρόνιμος ἐπι-
θυμεῖ μὲν, ἀλλ' ἀποφεύγει, τὰ ἐκτελεῖ ὁ τρελλὸς) Πελοπν.
(Καρυά Κορινθ.) || Γνωμ.

Βάρ' τὸ μάνταλο 'ς τὴν πόρτα νὰ κοιμᾶσαι ξενοιασμένος
Μεγίστ. Μῆτε μὲ τοὺς ἀγίους νὰ τὰ βάλῃς μῆτε μὲ τοὺς τρελ-
λοὺς (ὅτι πρέπει νὰ ἀπέχῃ τις ἀπὸ πᾶσαν ἔριδα) ἸΒενιζέλ.
Παροιμ.² 163, 191. Ὅπου δὲν ἤβαλεν οὐ Θεὸς δὲ μπορεῖ νὰ
βάλ' οὐ ἀνθρώπους Μακεδ. (Καταφύγ.) || Αἰνιγμ. Τὴν βέλ-
λου στεγνή, τὴ βγέλλου χλωρὴ καὶ σιάζει ἢ μύτι της (ἢ κου-
τάλα τοῦ φαγητοῦ) Κύμ. || Ἀσμ.

Χαρῆτε νεές, χαρῆτε νεοί, χαρῆτε παλληκάρια,
κ' ἐγὼ τοῦ Χάρου τοῦ 'βαλα σίδερα 'ς τὰ ποδάρια
Σκῦρ.

Βάλ'τ' ἀέρα 'ς τὰ πανγιά σας | καὶ νὰ δεῖξετε τὴν ἀντρεία σας
Πελοπν.

Ποιμένα βάλ-λει τὰ χροῦσᾶ, πόξω τὰ κρουσταλλένια
Ρόδ.

Βάλ-λω σε χρόνο 'ς τὴν ταῆ καὶ δυὸ χρόνους 'ς τὸ στάβλο
αὐτόθ.

Ἀλλάσ' ἢ μάννα τὸν ὑγιὸ νὰ πᾶ' νὰ μεταλάβῃ,
λοὲς τοῦ βέλλει πράσινα, λοὲς τοῦ βέλλει μαῦρα,
λοὲς τὰ χαλκοπράσινα νὰ πάῃ νὰ μεταλάβῃ

Κύμ. Συνών. ἀφίνω 2. Ἐν τῇ σημ. ταύτῃ φράσεις
μετὰ τοῦ ἀορ. ἔβαλα εὐχρηστοῦν ὅλαι αἱ κοιναὶ φράσεις
τοῦ ρήματος βάξω (II) 2, οἶον: ἔβαλα τὸ χέρι 'ς τὸ βαγγέλιο
- 'ς τὴν καρδιά, ἔβαλα στεφάνι - ὑπογραφή - βούλλα - μαχαίρι
- ψαλίδι - τραπέζι - θεμέλιο - παπούτσι - ροῦχο - πόδι - σημάδι
κτλ. Ἐβαλε κάτω τὴν οὐρά - τ' ἀφτιά. Ἐβαλε λόγια - φτιί-
λια. Ἐβαλε σὲ τάξι - σὲ δρόμο - σὲ δουλειά - σὲ τέχνη κτλ. Με-
τοχ. βαλμένος = φορεμένος κοιν.: Τὸ ροῦχο εἶναι βαλμένο.



Παπούτσια βαλμένα. Ἀντίθ. ιδ. ἐν λ. ἀφόρετος 1. β) Ἐμβάλλω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἐβαλα ἔς τὸ φαεῖ ἀλάτι - βούτυρο - νερό - πιπέρι κττ. Ἐβαλα ἔς τὸ γάλα καφέ κοιν. γ) Ἐγγέω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Βάλεν νερόν ᾧς νίφκουμει Χαλδ. || Φρ. Ἐβαλε νερό ἔς τὸ κρασί του (ἐμετρίασε τὰς ἀξιώσεις του, ἔγινε διαλλακτικώτερος) κοιν. δ) Κερνώ κοιν.: Μοῦ ἔβαλε ἓνα ποτήρι κρασί. ε) Διοχετεύω, παροχετεύω κοιν.: Μᾶς ἔβαλαν νερό. || Φρ. Ἐβαλε τὸ νερό ἔς τ' αὐλάκι (ἤρχισε νὰ προκόπη) κοιν. Ἐβαλε τὸ νερό κάτω (παρ-ωχέτευσε τὸ ὕδωρ) εἰς τὴν ὑδρορρόην τοῦ μύλου Πελοπν. (Κλουτσιοχ. Κορινθ. Τρίκκ.) ς) Ἐνδύομαι κοιν.: Δὲν ἔχω τί νὰ βάλλω. Δὲν ξέρω τί νὰ βάλλω κοιν. || Φρ. Τό 'χου πλῆνι βάλλι (ἐπὶ ἐνδύματος μοναδικοῦ) Ἰμβρ. || Παροιμ. Φρ. Βάλλ' αὐτὰ καὶ βγάλ' αὐτὰ (ἐπὶ πτωχοῦ ἀδυνατοῦντος ν' ἀλλάξῃ ἐνδυμα ἢ ἐπίσης δι' εὐτελοῦς ἀντικαθιστῶντος τὸ παλαιότερον) Ἡπ. ζ) Βυθίζω πολλαχ.: Ἄσμ.

Χρυσὸ μαχαίρι ἄρπαξε | καὶ ἔς τὴν καρδιά τὸ ἔβαλε Ἡπ. Συνών. μ. π. ἡ γ. ω, χ. ω. ν. ω. η) Ἐγκαθιστῶ κοιν.: Μᾶς ἔβαλαν καινούργια βρύσι. Μᾶς ἔβαλαν ἠλεκτρικά ἔς τὸ δρόμο. θ) Εἰσάγω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἐβαλα τὰ ζῶα ἔς τὴ μάντρα κοιν. || Φρ. Ἐβαλα τὸ παιδί ἔς τὸ σχολεῖο (ἐνέγραψα αὐτὸ ὡς μαθητήν). Δὲν τὸν ἔβαλα ποτὲ ἔς τὸ σπῖτι μου (δὲν τὸν ἐδέχθην ποτὲ) κοιν. Σ' οὐ σπῖτι μ' 'κὶ βάλλ' αἶον (δὲν τὸν δέχομαι εἰς τὴν οἰκίαν μου) Τραπ. Χαλδ. Ἡβαλές με κ' ἤβγαλά σε (ὅταν συνιστᾷ τις τὴν φίλην του εἰς φίλον καὶ αὐτὸς δολίως φερόμενος τὴν κάμνει ἰδικήν του) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Τὰ ἔβαλα τὰ πρόβατα ἔς τ' γαλατᾶ (πωλήσας τὰ ἀρνία συνεφώνησα μετὰ τοῦ ἐμπόρου καὶ τοῦ παρέχω τὸ γάλα πρὸς τυροκομίαν) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βάλλω ψωμία (εἰσάγω εἰς τὸν φούρνον) Πόντ. Δὲν εἶμαι βαλιμένος ποτὲ ἔς τὸ σπῖτι σας (δὲν ἤλθα ποτὲ κτλ.) Ἀπύρανθ. ι) Χωρῶ Πόντ. (Οἰν.): Φρ. Ἡ κᾶρα του βάλλει (εἶναι νοήμων). ια) Εἰσάγω, τοποθετῶ πρὸς ἐργασίαν κοιν.: Τὸν ἔβαλε τὸ γό του ὑπάλληλο σὲ εταιρεία. Τὴν ἔβαλε τὴν κόρη της νὰ μάθῃ μολίστρα κοιν. 5) Κλίνω κοιν.: Φρ. Ἐβαλε κάτω τὸ κεφάλι ἢ τὰ μάτια (κατησχύνθη). Ἐβαλε τὴν οὐρὰ κάτω ἀπὸ τὰ σκέλη (ὑπεχώρησε κατησχυμένος). Τὰ ἔβαλε κάτω (ἐνν. τ' ἀφτιά, ὑπεχώρησε). 6) Φυτεύω Μακεδ. (Χαλκιδ.) Νάξ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ.ά.: Ἐβαλα πατάτα-φασολέες κττ. Βούρβουρ. Ἡβαλα ροβίθια Νάξ. Ἐβαλ' ἀδέλ' Χαλκιδ.

7) Προτρέπω ἢ ἀναγκάζω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Τὸν ἔβαλαν νὰ τὸ κάμῃ - νὰ τὸ πῇ - νὰ τραγουδήσῃ - νὰ χορέψῃ κττ. Ἦτανε βαλιμένος νὰ τὸν κατηγορήσῃ - νὰ τὸν σκοτώσῃ κτλ. Βάλλθηκε ἀπὸ ἄλλον νὰ τὸν βροῖσῃ - νὰ τὸν μπατσοῖσῃ κττ. κοιν. Δὲ βάρνομαι ἀπὸ κανένα γιὰ κλεψιγὲς Μῆλ. Ἐσὺ ἐβάλθες ν' ἀγκαλῆς με (νὰ με καταγγείλῃς) Τραπ. Εἶναι βαλιμένος ἀπὸ ἄλλον νὰ σοῦ τσοῖ πῇ τσοῖ κουβέδες Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Τὸν ἔχει βαρμένο Κρήτ. Ἦταν βαλ-λῶμένος νὰ τὸν σκοτώσῃ Ρόδ. || Φρ. Ἐβαλε λυτούς καὶ δεμένους (μετῆλθε πᾶν μέσον, ἐκίνησε πάντα λίθον) κοιν. β) Ὀρίζω ἢ μισθώνω τινὰ πρὸς ἐργασίαν κοιν.: Ἐβαλα ἀργάτες ἔς τὸ χωράφι. Ἐβαλα μαστόρους. Ἐβαλα μάρτυρα. Ἐβαλα δικηγόρο γιὰ τὴ δίκη κοιν. || Φρ. Ἐβαλα καὶ τὰ πουλλὰ ἀργάτες (μετῆλθον πάντα τὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν) Πελοπν. (Καρδαμ.) || Παροιμ. Ἐβαλαν τὸ λύκο νὰ φυλάῃ τὰ πρόβατα (ἐπὶ τοῦ ἄρπαγος καὶ κλέπτου ἐπιμελητοῦ) κοιν. || Ἄσμ.

Γιὰ βάλε νροῦς νὰ σκάπτουνε, γερόντους νὰ κλαδεύουν καὶ τὰ κορίτσια τὰ καλὰ σταφύλια νὰ πατοῦνε Βιθυν.

Βάλε με τράφους νὰ χαλῶ κι ἀδέλγα νὰ φυτεύγω, βάλε με φαμεγιάκι σου νὰ δῇς πῶς θὰ δουλεύγω Κρήτ.

Βάλλω τὸν οὐρανὸ κριτὴ καὶ τοὺς ἁγίους μαρτύρους ἄγν. τόπ. γ) Ὀρίζω, καθορίζω κοιν.: Ὁ καθηγητὴς μᾶς ἔβαλε λίγο-πολὺ μάθημα. Ὁ δάσκαλος μᾶς ἔβαλε ν' ἀντιγράψουμε τριάντα ἀράδες. δ) Διορίζω εἰς ὑπουργημά τι ἢ ὑπηρεσίαν τινὰ κοιν.: Ἐβαλαν ἔς τὴν ἐνορία νέον παπᾶ - νέους ἐπιτρόπους. Ἐβαλαν δάσκαλο ἔς τὸ χωριό. Τὸν ἔβαλε ὁ ὑπουργὸς σὲ καλὴ θέσι. 8) Ἐγχειρῶ τι κοιν. καὶ Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.): Ἐβαλα νὰ μαγειρέψω - νὰ πλύνω - νὰ σφουγγαρίσω κττ. κοιν. 9) Ἐγκαταριθμῶ, συμπεριλαμβάνω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Φρ. Ἐβαλε κι αὐτὸς τὸν ἑαυτὸ του μαζί με τοὺς ἄλλους (ἐπὶ ἀνθρώπου μικρᾶς ἀξίας ἐξισοῦντος ἑαυτὸν πρὸς ὑπερέτερους). Μὴ τὸν βάλλῃς αὐτὸν (δὲν ἐπιδέχεται αὐτὸς σύγκρισιν εἴτε ἐπὶ ἔλαττον εἴτε ἐπὶ μεῖζον) κοιν. Ἐβαλες κ' ἐσὺ ἐσὲν μετ' αἰουνοῦς - μετ' ἐμὲν κττ. Κερασ. Μὴ τὸν βάλλ' αὐτόν! (εἶναι ἀνώτερος συγκρίσεως) Θράκ. (Αἰν.) 10) Προσθέτω κοιν.: Ἐβαλε ἔς τὸ λογαριασμὸ τόσες δραχμὲς παραπάνω κοιν. || Φρ. Ἐβαλε ἀπάνω (ἐπλειοδότησε). Βάλε ἀκόμα (πρόσθεσε ἀκόμα, οἶον: εἶναι τριάντα εἰσὼν καὶ βάλε ἀκόμα) σύνηθ. Βάλε καὶ βάλε (πρόσθεσε πολλὰ ἀκόμη) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 11) Δίδω ὄνομα, ὀνοματοθετῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Βάφτισαν τὸ παιδί καὶ τὸ ἔβαλαν Νικόλα κοιν. || Παροιμ.

Ἀκόμα δὲν τὸν εἶδαμε καὶ | Γιάννη τὸν ἐβάλαμε (ἐπὶ τοῦ ἐκφέροντος γνώμην προώρως) κοιν. || Ἄσμ.

Τ' ἔναν νὰ βάλλῃς Δούκαν, τ' ἄλλο Κωσταντῖαν Τραπ. 12) Ὑποθέτω πολλαχ.: Βάλε πῶς πεθαίνει αὔριο Λεξ. Δημητρ. (λ. β. ἄ. ν. ω). || Φρ. Βάλλ' νὰ 'μ' ἔγῳ (εἶθε κτλ.) Κεφαλλ. 13) Ἐχω ὑπ' ὄψιν Κεφαλλ.: Βάλε πῶς οἱ κρι-σολογίες ποτὲ δὲν τοὺς ἀπολείπουνε. 14) Ἀποταμιεύω πολλαχ.: Γνωμ. Βάλε νὰ βρῇς Ἰόνιοι Νῆσ. 15) Διατιμῶ κοιν.: Τὰ ἔβαλα τ' ἀγγούρια τρεῖς δραχμὲς τὸ ἓνα. Τὰ ἔβαλα τὰ φασολάκια τόσες δραχμὲς τὴν ὀκά.

Β) Μέσ. 1) Διατείνω τὰς δυνάμεις μου, προσπαθῶ κοιν.: Βάλλθηκε νὰ τὸ κατορθώσῃ. Βάλλθηκε νὰ τὸν πιάσῃ. Βάλλθηκε νὰ τὸ κάμῃ. Βάλλθηκε νὰ γίνῃ πρῶτος ἔς τὴν τάξι. || Φρ. Βάλλθηκε γιὰ καλὰ - μετὰ τὰ σωστά του κοιν. || Ἄσμ.

Εἰς ὑψηλότατο δεντρί ἐβάλλθηκα ν' ἀπλώσω

κι ὁ κλῶνος εἶναι ὑψηλός, δὲν ἤμπορῶ ν' ἀπλώσω

Ἀθῆν. β) Ἐπιχειρῶ κοιν.: Βάλλθηκε νὰ χορέψῃ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μαχαίρ. 1, 144 (ἐκδ. R. Dawkins) «ἐβάρ-τησαν νὰ ἔλθουν». γ) Ἀρχίζω πολλαχ.: Ὁ γέρος ἐβάλλθηκε νὰ τρέμῃ σύγκορμος Κθεοτόκ. Καραβέλ. 130. Ἐβάλλθηκε νὰ γελοκλαίῃ αὐτόθ. 143. Τὸ λυχνάρι... ἀνάλαμψε πάλι κ' ἡ κόκκινή του φλόγα ἐβάλλθηκε νὰ χορεύῃ αὐτόθ. 40. Ἐβάλλθηκε νὰ κλαίῃ με παράπονο αὐτόθ. 18. Τὰ χεῖλη της ἐβάλλθηκαν νὰ τρέμουν Κθεοτόκ. Οἱ σκλάβ. 6. 2) Ἐπέρχεται κατὰ νοῦν, κατὰ διάνοιαν Κεφαλλ. Χηλ.: Φρ. Τοῦ βάλλθηκε (τοῦ ἤλθε κατὰ νοῦν ἢ ἀπεφάσισε) Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Σὲ τοῦτονα τὸ μαχαλᾶ με βάλλθῃ ν' ἀγαπήσω

μὰ ξανθομμάτα καὶ ξανθή, μὰ πῶς νὰ τὸ μιλήσω;

Χηλ.

Πβ. β. ἄ. ζ. ω, β. ἄ. ν. ω.

βάμμα τό, ἀμάρτ. βάμμαν Κύπρ. βάμμα Θήρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Μεγίστ. Τῆν. κ.ά. βάμμαν Κύπρ. βάλλε-μαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. β. ἄ. λ. λ. ω. Τὸ β. ἄ. λ. λ. ε. μ. α. ν. κατὰ τὰ ἐκ τῶν περισπωμένων ρ. παραγόμενα.

1) Τὸ νὰ βάλλῃ τις, βάλλισμον ἐνθ' ἄν.: Τὸ σακκάκι εἶναι δύσκολο ἔς τὸ βάμμα Κρήτ. || Ἄσμ.

Ὁ, τι νὰ δῇς τὴν ὄρνιθα τ' ἀβγὸ νὰ ξενοκάνῃ, δελόγο θέλει σφάξιμο καὶ βάμμα ἔς τὸ τηγάνι

Κρήτ. Συνών. *βαλμὸς 1, β. ἄ. λ. σ. ι. μ. ο. β) Τὸ νὰ ἐγγί-

